

ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ТЕРАПІЇ ІМЕНІ Л.Т.
МАЛОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ»

Розглянуто та затверджено
рішенням Вченої ради
ДУ «НІТ ім. Л.Т.Малої НАМН У»
Протокол № 7 від 16.06.2026 р.

В.о. директора
ДУ «НІТ ім. Л.Т.Малої НАМН У»
Чл.-кор. НАМН України, проф.

 Галина ФАДЕЄНКО

ПОЛОЖЕННЯ ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Харків, 2026

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 «Положення про академічну доброчесність» (далі – Положення) у Державній установі «Національний інститут терапії імені Л. Т. Малої Національної академії медичних наук України» (далі – Інститут) закріплює норми та правила професійного спілкування та поведінки між учасниками освітнього процесу в Інституті стосовно питань академічної доброчесності.

1.2 Це Положення розроблено відповідно до Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», «Про запобігання корупції», Постанов КМУ «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» від 23.03.2016 р. № 261 зі змінами; «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12 січня 2022 р. № 44 зі змінами та інших нормативно-правових актів чинного законодавства України та внутрішньо-інститутських нормативних актів.

1.3 Зміни внесено на підставі Закону України «Про академічну доброчесність» № 4742-IX від 18.12.2025 р.

1.4 Академічна спільнота Інституту визнає академічну доброчесність засадничою цінністю освітнього і наукового процесів і зобов'язана дотримуватися загальновизнаних норм етики, моралі, стандартів у сферах науково-дослідної та освітньої діяльності, поважати гідність осіб, які працюють і навчаються в Інституті, підтримувати систему демократичних відносин між усіма представниками інститутської спільноти, сприяти підвищенню морально-психологічного клімату в колективі, спрямовувати свої дії на зміцнення авторитету та позитивного іміджу Інституту.

1.5 Система забезпечення академічної доброчесності є невід'ємною складовою внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти Інституту і містить:

- 1) заходи, спрямовані на ознайомлення здобувачів освіти із поняттям і вимогами до виконання письмових робіт;
- 2) механізми виявлення порушень академічної доброчесності здобувачів освіти;
- 3) порядок притягнення учасників освітнього процесу до академічної відповідальності.

1.6 Вимоги цього Положення поширюються на всіх співробітників і здобувачів вищої освіти у сферах науково-дослідної і освітньої діяльності та є обов'язковими до виконання для всіх учасників освітньо-наукового процесу в Інституті.

1.7 Положення публікується на офіційному веб-сайті Інституту.

2. ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

2.1 Учасники освітнього процесу у своїй академічній діяльності мають

дотримуватись загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, а також:

- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей), за винятком випадків, коли такі завдання передбачають групову роботу;
- посилатися на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надавати достовірну інформацію про результати власної наукової (навчальної) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації;
- викладачі повинні контролювати дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти;
- викладачі повинні об'єктивно оцінювати результати навчання.

3. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

3.1 Згідно Закону України «Про академічну доброчесність» наведені терміни вживаються в такому значенні:

1) автор – фізична особа, яка своєю працею створила академічний твір (його частину) чи навчальну роботу (її частину);

2) академічна доброчесність – сукупність цінностей, принципів і заснованих на них правил, якими мають керуватися суб'єкти академічної діяльності під час провадження такої діяльності;

3) академічний твір – твір у сфері освіти чи науки, виражений у формі дисертації, творчого мистецького проекту, кваліфікаційної роботи, курсової роботи, наукової монографії, наукової статті, підручника, навчального посібника або в іншій формі, визначеній законодавством та/або внутрішнім актом;

4) внутрішній акт – документ закладу освіти, наукової установи, іншого суб'єкта академічної діяльності, затверджений у встановленому порядку його колегіальним органом управління, що стосується питань академічної доброчесності;

5) джерело інформації – друковане чи електронне видання, архівний матеріал, інтернет-ресурс, особиста комунікація, інше джерело, з якого отримано інформацію, що використовується в академічному творі чи навчальній роботі;

6) навчальна робота – результат виконання здобувачем освіти навчального завдання (навчальних завдань), відображений у текстовій, візуальній, аудіовізуальній, пластичній, цифровій чи іншій формі;

7) суб'єкти академічної діяльності – педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники, інші вчені, здобувачі освіти, вступники, учасники та

організатори конкурсів, експерти у сфері освіти і науки, суб'єкти освітньої діяльності, суб'єкти наукової діяльності;

8) уповноважений орган – колегіальний орган закладу освіти, наукової установи, уповноважений відповідно до цього Закону розглядати повідомлення про порушення академічної доброчесності та/або застосовувати заходи реагування на порушення академічної доброчесності, визначені відповідно до цього Закону внутрішнім актом;

9) уповноважена особа – педагогічний, науково-педагогічний, науковий працівник закладу освіти, наукової установи, уповноважений реагувати на порушення академічної доброчесності, розглядати повідомлення про порушення академічної доброчесності та/або застосовувати заходи реагування на порушення академічної доброчесності, визначені внутрішнім актом.

3.2 Порушенням академічної доброчесності в Інституті вважається:

- **академічний плагіат** - оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства;
- **самоплагіат** — оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- **фабрикація** — вигадкування даних чи фактів, що використовуються в наукових дослідженнях або освітньому процесі;
- **фальсифікація** — свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосується наукових досліджень чи освітнього процесу;
- **списування** — виконання письмових робіт і із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- **обман** — надання завідомо неправдивої інформації щодо власної наукової та/або освітньої діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- **академічне хабарництво** — надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- **необ'єктивне оцінювання** — свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти;
- **академічне шахрайство** — підроблення підписів в офіційних документах (відомостях, актах, звітах, угодах тощо), проходження процедур контролю знань підставними особами.

3.3 За порушення академічної доброчесності наукові/науково-педагогічні працівники Інституту можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності в установленому порядку:

- відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;

- позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання;
- відмова в присвоєнні або позбавлення наукового звання;
- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади,

3.4 За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності в установленому порядку:

- повторне проходження оцінювання (звіт, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із аспірантури Інституту.

4. ПОРЯДОК ВИЯВЛЕННЯ ТА ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТІВ ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ

4.1 У випадку виявлення порушення академічної доброчесності в публікаціях, під час поточного або підсумкового контролю чи атестації необхідно повідомити здобувача освіти про час, місце та процедуру встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення його до академічної відповідальності. Питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності розглядають викладач, який проводив поточний або підсумковий контроль, та гарант ОНП в присутності здобувача освіти, у разі проведення підсумкової атестації розгляд питання проводить екзаменаційна комісія. Відсутність здобувача освіти, повідомленого про час та місце розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення його до академічної відповідальності, не є перешкодою у вирішенні цього питання по суті. Здобувач освіти повідомляється про прийняте рішення.

4.2 Кожна особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

- ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;
- особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовлятися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;
- знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності. Повідомлення направляються на адресу електронної пошти, яка була надана учасником освітнього процесу. Особа вважається такою, що отримала повідомлення з моменту його відправлення;
- оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу Інституту, уповноваженого розглядати такі апеляції, або до суду.

4.3 Наукові/науково-педагогічні працівники контролюють забезпечення

дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти в освітньому процесі та науковій діяльності.

4.4 Дотримання академічної доброчесності здобувача освіти при виконанні завдань поточного та підсумкового контролю та атестації здобувача забезпечує викладач.

4.5 Дотримання академічної доброчесності здобувача вищої освіти при написанні дисертацій забезпечують науковий керівник, рецензенти та особа, яка відповідає в Інституті за роботу з системою запобігання та виявлення академічного плагіату.

4.6 Здобувач вищої освіти, не менше ніж за тиждень до встановленої дати захисту дисертаційну роботу, зобов'язаний передати своєму науковому керівнику файл електронної версії (формат doc/docx/rtf/pdf).

4.7 Науковий керівник, не менше ніж за чотири робочі дні до встановленої дати захисту дисертаційної роботи, зобов'язаний передати відповідальному по Інституту за антиплагіатну роботу файли електронної версії.

4.8 За результатами перевірки засобами системи генерується технічний звіт щодо наявності текстових запозичень. Основним кількісним критерієм оцінки оригінальності є рівень текстової унікальності, виражений у відсотках, який генерується програмою у відповідному звіті перевірки. Разом з тим, автоматично виявлені збіги не повинні завжди трактуватися, як академічний плагіат - вони визнаються припустимими, якщо вони належно оформлені або не підпадають під ознаки неправомірного привласнення. До правомірних збігів відносять загальноприйняті терміни, формулювання та сталі вирази, характерні для відповідної наукової сфери; власні назви, включно з назвами організацій, установ, географічними або історичними назвами; правильно оформлені бібліографічні посилання та фрагменти, які подані у формі цитати або самоцитування з обов'язковим посиланням на джерело. Для забезпечення повноти аналізу, зокрема виявлення повторного використання текстів, що не представлені в Інтернеті, в Установі формується власна база раніше виконаних кандидатських та докторських дисертаційних робіт.

4.9 Оцінка рівня поданої роботи оцінюється за наступними критеріями. Якщо рівень оригінальності дисертаційної роботи, автореферату, рукопису наукової статті, монографії та ін. складає:

- понад 85% - текст роботи вважається оригінальним та не потребує додаткових дій щодо запобігання неправомірним запозиченням;

- 70-85% - вважається, що наявні окремі ознаки академічного плагіату у тексті роботи, що обумовлює необхідність пересвідчитись у наявності посилань на першоджерела для цитованих фрагментів. Необхідність повторної перевірки визначається Експертною комісією;

- 55-69% - вважається, що наявні певні ознаки академічного плагіату у тексті роботи, але матеріал може бути прийнятий за умови доопрацювання з обов'язковою наступною перевіркою на оригінальність доопрацьованої роботи;

- менше 55% - вважається, що у тексті роботи наявні істотні ознаки

плагіату. Матеріал до розгляду не приймається.

4.10 Файл звіту не пізніше, ніж за один робочий день до встановленої дати захисту, передається науковому керівнику та рецензентам для прийняття рішення.

4.11 У випадку виявлення інформації про наявність порушень академічної доброчесності здобувача освіти, гарант ініціює створення комісії, яка перевіряє таку інформацію.

4.12 У процесі прийняття остаточного рішення щодо захисту або публікації комісія повинна брати до уваги наукову галузь, тематику та обсяг дослідження; тип роботи (наукова стаття, монографія, підручник чи дисертаційна праця та ін.); специфіку стилю та жанру (наприклад, методичні вказівки можуть містити типові формулювання).

4.13 Про виявленні обману або хабарництва повідомляється директору Інституту. У випадку, якщо порушення містить ознаки складу кримінального правопорушення, інформація передається до Національної поліції України.

5. РІШЕННЯ ПРО ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА ПРИТЯГНЕННЯ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ ДО АКАДЕМІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

5.1 Рішення про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення здобувача освіти до академічної відповідальності викладається у формі подання на ім'я заступника директора з наукової роботи.

5.2 Заступника директора з наукової роботи приймає рішення щодо притягнення здобувача освіти до академічної відповідальності та готує подання та відповідний проект наказу на ім'я директора Інституту. У разі коли заступник директора з наукової роботи не може прийняти рішення щодо притягнення здобувача освіти до академічної відповідальності, він передає справу до комісії з питань академічної доброчесності Інституту з відповідними супроводжувальними документами.

5.3 Рішення про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення здобувача освіти до академічної відповідальності набуває чинності:

- якщо його було оскаржено в комісії з питань академічної доброчесності Інституту або у судовому порядку і в задоволенні апеляційної скарги (або позову) було відмовлено — з моменту ухвалення рішення комісії з питань академічної доброчесності Інституту (або з моменту набуття чинності рішення суду про відмову у задоволенні позову);

- якщо його не було оскаржено в комісії з питань академічної доброчесності Інституту або у судовому порядку — з моменту закінчення строку апеляції його оскарження.

5.4 Рішення щодо встановлених фактів порушень академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності, які набрали чинності, оприлюднюються у загальнодоступних джерелах (сайт Інституту, дошки оголошень тощо).

6. ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ ПРО ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА ПРИТЯГНЕННЯ ДО АКАДЕМІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

6.1 Оскаржити рішення про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності здобувача освіти можна протягом трьох робочих днів з моменту повідомлення здобувача освіти про рішення щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності.

6.2 Порядок подання апеляційної скарги:

1) апеляційна скарга подається у письмовій формі на ім'я голови комісії з питань академічної доброчесності Інституту через канцелярію Інституту;

2) у скарзі необхідно зазначити: прізвище, ім'я, по батькові; усі контактні дані, освітню програму; рішення що оскаржується; у чому полягає неправомірність рішення обґрунтуванням і відповідними запереченнями; клопотання особи, яка подала скаргу; перелік документів та інших матеріалів, що додаються до скарги;

3) апеляційна скарга подається особою, яка її подає, або представником такої особи. До апеляційної скарги, поданої представником, має бути додана довіреність або інший документ, що посвідчує повноваження представника;

4) апеляційну скаргу має бути розглянута протягом трьох робочих днів від дня її подання;

5) розгляд апеляційних скарг відбувається відкрито, у присутності здобувача освіти та (або) його представника. Відсутність здобувача освіти та (або) його представника, яких було повідомлено про час та місце засідання, не може бути перешкодою розгляду апеляційної скарги;

6) рішення комісії з питань академічної доброчесності Інституту ухвалюється за відсутності осіб, які не належать до складу комісії;

7) за результатом розгляду скарги ця комісія може ухвалити такі варіанти рішень:

- задовольнити скаргу та скасувати рішення про встановлення факту порушення та притягнення до академічної відповідальності;
- змінити рішення про встановлення факту порушення та притягнення до академічної відповідальності;
- відмовити у задоволенні апеляційної скарги.

8) рішення комісії з питань академічної доброчесності Інституту оформлюється у вигляді протоколу засідання, який підписується головою комісії та секретарем, і набувають чинності з моменту їх ухвалення. У протоколі мають бути доводи, на підставі яких комісія ухвалила рішення. Копія протоколу надсилається здобувачу освіти або його представнику.

6.3 Оскарження рішення про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності у судовому порядку може відбуватися відповідно до вимог чинного процесуального законодавства України протягом трьох робочих днів з моменту повідомлення

здобувача освіти про рішення щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності.

7. ПОПЕРЕДЖЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ НЕДОБРОЧЕСНОСТІ

7.1. Для попередження недотримання принципів, норм і правил академічної доброчесності в Інституті використовується такий комплекс профілактичних заходів:

- інформування здобувачів освіти, наукових/науково-педагогічних працівників і співробітників про необхідність дотримання правил академічної доброчесності, професійної етики;
- розповсюдження методичних матеріалів;
- проведення семінарів із здобувачами освіти з питань інформаційної діяльності Інституту, правильності написання наукових робіт, правил опису джерел та оформлення цитувань;
- ознайомлення здобувачів освіти науково-педагогічних, наукових працівників і співробітників із цим Положенням;
- посилення контролю завідувачів відділів, наукових керівників здобувачів щодо правильного оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень відомостей тощо;
- перевірка статей на предмет академічного плагіату;
- експертна оцінка та (або) технічна перевірка (за допомогою спеціалізованих програмних засобів на підставі укладених договорів щодо ознак академічного плагіату в дисертаційних дослідженнях, підготовлених до захисту тощо).

8. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

8.1 Положення затверджується Вченою радою Інституту.

8.2 Контроль за виконанням Положення здійснюють посадові особи Інституту.

8.3 Зміни та доповнення до Положення розглядаються й затверджуються Вченою радою Інституту.